

บทบรรณาธิการ

วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เปลี่ยนการเรียงลำดับเล่มที่พิมพ์ให้สอดคล้องกับการออกวารสารในแต่ละปี ปีละ 2 ฉบับ ตามปีปฏิทิน โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ดังนั้น วารสารฉบับนี้ จึงเป็นฉบับแรกของปี นับเป็น ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2562

วารสารฉบับนี้ มีบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ภาษาด้วยแนวคิด ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่หลากหลายและในหลายแง่มุมของภาษา มีทั้งด้านความหมาย วจนปฏิบัติศาสตร์ และด้านภาษาถิ่น บทความของอภิชาติ คานนิกกับบทความของ ศรัวรา ผาสุขดี นำเสนอแนวทางการศึกษาภาษาด้วยทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานใน ภาษาต่างประเทศที่แตกต่างกัน ในบทความเรื่อง “คุณสมบัติของสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่ อ้างอิงในโนทัศน์การเคลื่อนที่เข้าในภาษาญี่ปุ่น” ของ อภิชาติ คานนิก เสนอการศึกษา มโนทัศน์ของการเคลื่อนที่เข้าในภาษาญี่ปุ่นโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของสิ่งเคลื่อนที่ และพื้นที่อ้างอิงตามแนวคิดของภาษาศาสตร์ปริชาน พบว่า คุณสมบัติสำคัญที่จะกำหนด ว่าสรรพสิ่งใดจะเป็นสิ่งเคลื่อนที่และสรรพสิ่งใดจะเป็นพื้นที่อ้างอิงมีอยู่ 3 ประการ คือ (1) ความตั้งใจในการเคลื่อนที่ (2) การไม่มีส่วนที่ยึดติดกับสรรพสิ่งอื่น (3) การควบคุม ตนเองในการเคลื่อนที่ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เป็นสากล ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการเรียนการสอนภาษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

ส่วนบทความของศรัวรา ผาสุขดี ได้วิเคราะห์การใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบเป็น อุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์ของความสุขของชาวรัสเซีย ในบทความเรื่อง “อุปลักษณ์เชิง มโนทัศน์ของคำว่า “счастье” ในภาษารัสเซียตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน” พบว่า ผู้ใช้ ภาษารัสเซียมีมโนทัศน์ของความสุ 5 มโนทัศน์ ซึ่งทำให้เข้าใจความคิดและมุมมองของ ชาวรัสเซียตลอดจนอิทธิพลด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในภาษารัสเซียด้วย

ขณะที่การศึกษาภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานนั้น มุ่งเน้นที่ ความสัมพันธ์ของระบบความคิดกับการใช้ภาษา เชื่อว่า ภาษาเป็นภาพสะท้อนความคิด คำนึกของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมของในแต่ละสังคมก็จะมีอิทธิพลต่อการ ใช้ ภาษาเช่นกัน ดังปรากฏในบทความเรื่อง “การใช้คำว่า “เกรงใจ” และ “Enryo suru” ในการปฏิสัมพันธ์ของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น” ของ วรวรรณ เฟื่องจรศักดิ์ ซึ่งเสนอให้ เห็นว่า ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กัน โดยศึกษาจากคำในภาษาไทยและ ภาษาญี่ปุ่นที่มีความหมายใกล้เคียงกันว่า เกรงใจ แสดงให้เห็นว่า ในวัฒนธรรมของไทย

และญี่ปุ่นนั้น มีความสอดคล้องกันในเรื่องความเกรงใจ แต่กลับมีหน้าที่ของการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับหลักการเรื่องคุณภาพและการได้รับหรือเสียผลประโยชน์ของผู้พูดหรือกับผู้ฟังเป็นสำคัญ

บทความเรื่องสุดท้าย ของ รุ่งรัชนี พร้อมเพ็รียง นำเสนอผลงานวิจัยด้านภาษาไทถิ่น เรื่อง “การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการสูญเสียคำศัพท์ของบุคคลสามระดับอายุในภาษาไทถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์” ซึ่งเป็นการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษาไทถิ่น 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาคำเมือง ภาษาพวนและภาษาลาว โดยศึกษาด้านการสูญเสียคำศัพท์ที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมด้านอายุ ผลการวิจัยพบว่า มีคำศัพท์จำนวนหนึ่งที่ผู้ใช้ภาษาในสามระดับอายุไม่ค่อยใช้หรือไม่เคยใช้ และเริ่มจะหายไป ทำให้เห็นถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงภาษาด้านการสูญเสียคำศัพท์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

กองบรรณาธิการวารสารภาษาและภาษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระในบทความต่าง ๆ ที่นำเสนอในวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าวิจัย พัฒนาศักยภาพทางวิชาการ และเป็นพลังปัญญาของสังคมต่อไป

ชัชวดี ศรีลัมพ์
บรรณาธิการ